

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Molnár Béla*
Cím: *Budapest kétezer évvel ezelőtt*

Forrás: *Magyarország*

Bp

(Hely)

1937 dec. 25.

(Idő)

(Köt. v. füz.) ((

Osztályozás

Tárgy

902.6

Hely

Idő

"1937"

Személy

Szekestővárosi háziomda 1927 — 1995

Budapest kétezer évvel ezelőtt

Az Egyetem-utcai volt Károlyi-palota egyik földszinti helyiségében van egy kis müterem, ahol az utóbbi időben felszínre került ásatások eredményeit analizálják. A polcokon ezer darabból összeragasztott cserépkorsók, a falakon különös mintájú tányérok függenek. Ezek a cserepek évszázadokról beszélnek, formájukról, alakjukról, készítési módjukról

örténeteket olvasnak le a tudósok. Cse-ályhák domborműszerűen kiképzett figu-sigmond király mestereinek kézügyesség-jazolják. A sok-sok cserépkorsó ezer esz-vel ezelőtt egy vásári lacikonyhás edé-voltak. A tányérok a törökök idejéből naznak. Hatalmas kőlapok állnak a szo-an, amelyre a rómaiak véstek még be-

k régiség Szentendrén, Aquincumban dán történt ásatások során került elő. eológusoknak ezek az edények és kövek mesélték el az elmúlt kétezer történetét.

Lajos dr., az aquincumi muzeum a mondja el és festi le színes képek- Budapest hajdani történetét. Amit a nem tudunk meg — mondja — onymus számolt be és így teljes ké-ünk fővárosunk múltjáról.

ezereztíz esztendővel ezelőtt, ahol unk még kőkorszakbeli emberek t a vaskor váltotta fel, amelynek

kulturájáról sok emlék maradt hátra. Krisztus előtt 50-ben Galliából beszivárogtak a kelták, akik törzsekben éltek és fejlett államrendszerükkel megvédték országukat a barbár támadások ellen. A kelták a Duna vonaláig húzódtak és a mai Óbuda—Szent-endre területén laktak tömegesen. A törzsek főnökei, amint azt az eddigi kutatások meg-állapították, a Gellérthegy felé irányították az országot. Azonban csak 60 esztendőig éltek önálló életet. Hódítók érkeztek nyugatról a rómaiak személyében, akik elfoglalták hazájukat. Ugyiszólván harc nélkül adták meg magukat, sőt örültek annak, hogy római polgárok lehettek. Krisztus után 10-ben Augustus császár uralkodása alatt annak mostoha fia Tiberius, a későbbi császár volt Pannonia meghódítója.

A kelták kitűnően beleilleszkedtek a római birodalomba, mindenben segítségére voltak a légióknak és iparukkal nagy szolgáltatásokat tettek. Ők készítették a rómaiak harci koscsijait is. A kelták később már annyira rómaiakká lettek, hogy évtizedek múlva már csak a nők hordták nemzeti viseletüket, a férfiak togában jártak.

Virágzó állam alakult a Duna partján Szentendre, Aquincum és Óbuda területén 60.000 lakosu, lüktető életű város állt. A feliratos kövek árulják el kulturájukat és társadalmi berendezkedésüket. A mészkőből

épített házakban vízvezeték volt, sőt központi fűtés is. A polgári várost két polgár-nester és száztágu bizottság vezette. A ka-onaváros, amely a mai Óbudán terült el, a helytartóparancsnokság alá tartozott. Az Aquincumban talált feliratos kövek még az tlni színház sugójáról is megemlékeznek. Így Aquincumban, mint a katonavárosban. Óbudán amfiteátrum volt, ahol különböző nultárványokkal és vadállatok harcával szó-akoztatták a lakosságot.

A Nagyszombat-utcában föltárt amfiteá-rum százhusz méter széles; a hírek szerint itt most szabadtéri színpadot rendeznek be. dikor az építkezések során rátaláltak, három néter magas földréteg takarta az ezerszten-lős cirkuszt, amelyet a háziezred légiói épi-ettek.

A Testvérhegyen, a Csucshegyen és az Aranyhegyen a gazdagabb kelta és római csa-ádok villái álltak. A Duna partján husz kilo-néteres távolságon végig 10—12 méter ma-jas őrtornyok. A római birodalom határa ugyanis a Dunánál volt s innen figyelték a keleti barbárokat, akikkel igen sok baja volt a légió katonáinak. Kr. u. 294-ben Diokletia-nus császár parancsára a mai Erzsébet-szo-bor helyén hatalmas várat építettek föl, ame-lyet olyan különösen építettek meg, hogy még a tatárjárásakor is — természetesen átépítve — fontos katonai gócpontként szerepelt.

A művészetek közül ebben az időben a falfestészet igen fejlett volt. A Vihar-utcai ásatásoknál gipszdomborművek is kerültek

elő. A tereken és a templomokban istenszob-rok álltak. A gazdagabbak házaik padlóját mozaikkal rakták ki.

Krisztus után 390 körül török meg a ró-maiak uralkodása a Dunamedencében. Gra-tianus császár Adrianopolisnál (Nikápoly) csatát vesz a germánokkal és a gótokkal szemben, ahol 60.000 ember vérzik el.

Ezután évszázadokon keresztül különböző népek vándorolnak a mostani Magyarorszá-gon keresztül. Utjuk majdnem minden eset-ben Budapest mai területén vezet keresztül, ugyanis a Gellérthegy irányában lehetett leg-jobbán átkelni a Dunán, hiszen a frankok is ezen az uton vágta át nyugat felé. Az át-vonuló népek mindegyike hagyott itt vala-mit kulturájából. Az avarok, akiknek állam-alkotó képessége a legmagasabb fokon állt a keleti népek közül, állapodtak meg hosszabb időre az ország területén.

Amikor Árpád vezér népét az ország mai területére vezette, a római kulturának már csak halvány nyomai voltak. A rengeteg harc és pusztítás mindent tönkretett. A kő-házak rombadőltek, a magyarok pedig, akik örökösen harcban álltak szomszédaikkal, nem építettek városokat, hanem sátrakban laktak. A népek vándorlása is megakadt, mert a magyarokon már nem tudtak keresz-tül törni.

Az ezer és kétezer esztendő emlékeiről most már csak a megmaradt műemlékek be-szélnek, amelyeket magába rejtett a föld és megmaradtak a késő évszázadok számára.

Molnár Béla